

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

ЗБІРНИК ТЕЗ

Всеукраїнської науково-практичної конференції

з міжнародною участю

МОВНА ОСВІТА В СУЧАСНИХ ЗВО:

ТЕНДЕНЦІЇ, ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ

(електронне видання)

6-7 березня 2020 року

Біла Церква

Міністерство освіти і науки України
Білоцерківський національний аграрний університет
Факультет права та лінгвістики
Кафедра славістичної філології, педагогіки та методики викладання
Czech University of Life Sciences Prague Deutsch-Ukrainische
Wissenschaftliche Gesellschaft e. V. in München (DUWG)
Ukrainian School in Tokyo “Dzerelce”;
Elementary School Teachers of Special Program “International
Understanding”
(Board of Education of Yokohama city)
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Кафедра мовної підготовки
Навчально-наукового центру «Інститут біології та медицини»
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра мовної підготовки
1 Навчально-наукового інституту міжнародної освіти
Вінницький національний технічний університет
Кафедра іноземних мов
Запорізький державний медичний університет
Кафедра мовної підготовки
Сумський державний університет
Кафедра мовної підготовки іноземних громадян
Донецький національний університет імені Василя Стуса
Кафедра української мови
Тернопільський національний технічний університет
імені Івана Пулюя
Кафедра української та іноземних мов

Мовна освіта в сучасних ЗВО: тенденції, виклики, перспективи: збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, 6-7 березня 2020 року. Біла Церква: БНАУ. 125 с.

Збірник містить матеріали виступів учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Мовна освіта в сучасних ЗВО: тенденції, виклики, перспективи», що присвячені висвітленню актуальних питань мовної освіти в сучасних ЗВО.

Автори несуть відповідальність за достовірність фактів, цитат, посилань на літературні джерела та вживання власних імен.

<https://science.btsau.edu.ua/>

БНАУ, 2020

ЗМІСТ

Агіна О.І. Можливості використання відеоматеріалів на заняттях з української мови як іноземної	7
Алексєєнко Т. Інтенсифіковане навчання професійного спілкування іноземних студентів медичних спеціальностей	9
Береговенко Н.С. Методика проектного навчання як один із видів організації самостійної роботи студентів.....	11
Блохин Д.Д. Заснування україністики в мюнхенському університеті імені Людвіга і Максиміліана професором Юрієм Бойком-Блохином та поширення її в інші німецькі університети.....	14
Бойчук О.А. Особливості формування граматичної компетенції під час вивчення української мови як іноземної серед англомовних студентів (початковий рівень).....	22
Будугай О.Д. Специфіка формування в іноземних студентів мовленнєвої компетенції на заняттях з українознавства (на прикладі теми «Видатні українські письменники»).....	25
Булава Н.Ю. Психолого-педагогічні засади самостійної роботи в методиці викладання української мови як іноземної.....	30
Валах Н.В. Діалогічне мовлення – основний вид мовленнєвої діяльності при вивченні української мови як іноземної	33
Василенко О.П., Колесов Є.І. Використання тестових завдань на заняттях з дисципліни «Українська мова як іноземна» у технічному ВНЗ	36
Векуа О.В. Використання художнього твору як один з етапів вивчення української мови як іноземної	41
Велика К.І. Структурні особливості двостороннього перекладу складних термінів аграрної лексики	44
Грищенко І.В. Стимул і мотивація вивчення української мови як чужоземної	47

Даниленко Л.В.	
Метод кейсу в професійному мовленні іноземних студентів спеціальності «стоматологія»	49
Демченко Н.С.	
Сучасні тенденції у викладанні іноземної мови за професійним спрямуванням студентам-економістам	52
Дем'яненко О.О.	
Якісна мовна підготовка студентів негуманітарного ЗВО в контексті оновлення процедури акредитування освітніх програм	55
Єрко А.І.	
Особливості роботи над діалогічним мовленням на заняттях з української мови	59
Зозуля І.Є.	
Особливості дистанційного навчання української мови як іноземної	61
Карпенко С.Д.	
Формування комунікативних навичок під час вивчення української мови як іноземної	64
Косенко Ю.Г.	
Вивчення дієслів руху в українській мові як іноземній за допомогою онлайн-курсу «твій успіх»	68
Кушнір І.	
Мовноосвітня парадигма у сучасних українських ЗВО	70
Линчак І.М.	
Логопедичні чистомовки як засіб формування та корекції фонетичних навичок на занятті умі.....	74
Лісовий М.І., Білик Я.С.	
Країнознавчий і лінгвокраїнознавчий аспекти в системі навчання української мови як іноземної	77
Назаревич Л.Т.	
Робота з лінгвокраїнознавчими текстами на заняттях української мови як іноземної	80
Настіна О.І.	
Мова законодавства та посилення правової спроможності громадян: виклики сучасної юридичної практики	83
Німенко Н.А.	
Особливості застосування інноваційних технологій у процесі мовної підготовки іноземних громадян.....	85
Пилипак В.П.	
Комунікативний підхід у засвоєнні граматики під час вивчення української мови як іноземної	88

Погоріла С.Г.	
Шляхи формування комунікативної компетентності студентів у процесі вивчення української мови як іноземної.	91
Поздрань Ю.В.	
Труднощі у вивченні відмінкової системи української мови іноземними студентами	94
Римар Н.Ю.	
Інформаційно-комунікаційні технології навчання мови у ЗВО	97
Стадній А.С.	
Використання інноваційних технологій на уроках української мови як іноземної	99
Сташкевич І.А.	
Основні дидактичні принципи вивчення української мови як іноземної	103
Тарасюк А. М.	
Cooperative learning technology as a key point in teaching foreign language	105
Тимчук І.М.	
Використання активних форм роботи для формування комунікативних компетенцій на прикладі вивчення теми «Сфера послуг ресторан»	107
Ткаченко О.В.	
Інформаційна культура у професійній підготовці студента-аграрія	111
Цвид-Гром О.П.	
Сучасні підходи до викладання латинської мови: модель змішаного навчання	114
Шмирова О.В.	
Інтернет-ресурси у процесі викладання дисципліни «іноземна мова за професійним спрямуванням»	116
Шульська Н.М., Зінчук Р.С.	
Застосування воркшопових технологій під час викладання лінгвістичних дисциплін у ЗВО	118
Яременко Л.М.	
Українська сміхова культура як методичний резерв соціокультурної адаптації інокомунікантів (на матеріалі усмішок О. Вишні)	122

Комунікативне викладання мови передбачає максимально доступне подання граматики з метою чіткого розуміння слухачами, яку саме конструкцію і чому слід вживати в тому чи іншому випадку. Це сприяє невимушеному засвоєнню граматичної системи мови, що вивчається як іноземна.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бабій І. Комунікативно-діяльнісний підхід до вивчення рідної мови у професійно-технічних навчальних закладах URL: <http://lib.iitta.gov.ua/6510/1/%D0%9A%D0%94.doc.pdf>
2. Лепеха Т. В. Українська мова для іноземних студентів : навчальний посібник. Вінниця : ДонНУ імені Василя Стуса, 2018. 412 с.
3. Палінська О. Крок – 1 (рівень А 1-А 2). Українська мова як іноземна: книга для студента. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2014. 104 с.
4. Пассов Е. И. Комунікативный метод обучения иноязычному говорению. М. : Просвещение, 1985. 223 с.
5. Тишковець М. Використання комунікативного методу вивчення української мови як іноземної у медичному ВНЗ. Теорія і практика викладання української мови як іноземної. 2013. Випуск 8. С. 40–48.

УДК 811.161.2'243:007

ПОГОРІЛА С.Г.

Білоцерківський національний аграрний університет

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Обґрунтовано актуальність даної теми та досліджено праці науковців, присвячені проблемі комунікативного підходу до вивчення української мови як іноземної. Розглядаються шляхи формування комунікативної компетентності іноземних студентів у процесі вивчення української мови як іноземної. Приділяється увага використанню комунікативних ситуацій та рольових ігор на початковому етапі вивчення української мови як іноземної в умовах довузівської підготовки. Основну увагу звернено на використання дієвих методів

формування комунікативних навичок іноземних громадян на прикладі окремих тем першого модуля.

Ключові слова: комунікативна компетентність, моделювання, гра, комунікативна ситуація.

Підписання Україною Болонської декларації, у якій наголошується на необхідності європейської співпраці, розширення науково-освітнього та культурно-інформаційного простору України посилює інтерес до вивчення української мови як іноземної. Формування комунікативної компетентності студентів-іноземців у процесі вивчення української мови як іноземної на початковому етапі, в умовах довузівської підготовки, спрямоване на підготовку до навчання у закладах вищої освіти України, а також на адаптацію іноземних громадян до нового мовно-культурного середовища та забезпечення комунікативних потреб у ситуаціях щоденної взаємодії. Формування комунікативної компетентності іноземних студентів має стати провідною ланкою їх мовної підготовки.

Проблему формування й удосконалення навичок говоріння українською мовою студентів-іноземців досліджували Курушина М.А., Поляков Д.А.; проблемі комунікативного підходу до вивчення української мови як іноземної присвячені праці О. Іванців, О. Гончарук, В. Вдовіна та інших вчених.

З метою активізації навчальної діяльності студентів на початковому етапі вивчення української мови як іноземної в умовах довузівської підготовки важливо використовувати різні форми та методи роботи, поєднуючи традиційні методи навчання з інноваційними навчальними технологіями.

Завдання викладача полягає в тому, щоб підготувати студентів до комунікативної взаємодії, сформувати в них готовність до сприйняття навчальної інформації та навиків спілкування у новому іншомовному середовищі. З цією метою ефективним є активне використання ігрових ситуацій із застосуванням діалогічного мовлення. Гра дає процесу навчання комунікативну спрямованість, зміцнює мотивацію вивчення української мови як іноземної та підвищує якість оволодіння нею. Для іноземних студентів ситуативна гра є важливим фактором психологічної адаптації у новому іншомовному оточенні. Гра дає змогу охопити різні види діяльності, тим самим активізувати студентів до діяльності та сприяти підвищенню результатів навчання.

Комунікативну спрямованість навчання іноземних студентів доречно реалізувати шляхом моделювання ситуацій, які сприятимуть засвоєнню певних мовленнєвих одиниць у типових комунікативних ситуаціях (контекстах). З цією метою доцільно використовувати активні

форми роботи (групові тріади, рольові ігри, нестандартні форми проведення занять – екскурсія, спостереження, тренінг) «Незакінчені речення», «Мозковий штурм», «Вилучи зайве», «Роз'єднай слова»), «Заверши фразу», «Снігова куля» та ін. А також активно використовувати у процесі вивчення мови аудіо матеріали, що репрезентують певну комунікативну ситуацію, записи уривків фільмів, мультфільмів тощо.

Наприклад, у ході вивчення теми «Знайомство» доречним є проведення рольової гри «Інтерв'ю», коли студенти, опанувавши найпростіші фрази знайомства «Як тебе звати?», «Звідки ти?», «Як справи?», «Ти студент?», «У тебе є сім'я?» та ін., беручи один в одного інтерв'ю, знайомляться один з одним та набувають початкових комунікативних навичок. У подальшому «Інтерв'ю» можна проводити з інших тем на різних комунікативних ситуаціях. Інший вид діяльності «Представлення» може бути використаний як продовження теми «Знайомство» і полягає у представленні одного з членів групи іншим (коротка розповідь про себе чи іншого студента на основі почутого після знайомства з ним, або знайомство через посередника). На відміну від попередньої гри, яка будується на діалогічному мовленні, у цьому виді роботи переважає монологічне мовлення.

При вивченні наступної лексичної теми першого модуля «Місто» та прислівників на позначення просторових відношень можна використати гру «Перехожий в місті», «Заплутані ланцюжки». Для проведення таких ігор потрібна схематична карта міста із зображенням основних об'єктів: лікарні, школи, банку, аптеки, бібліотеки, супермаркету, зупинки, кінотеатру, перукарні та ін., а також дорожня розмітка зі світлофором. Учасники гри, обираючи уявне місце зустрічі на карті, будують діалог, та використовують фрази типу: «Скажіть, будь ласка, де тут банк?», а у відповідь отримують пояснення як пройти до заданого пункту. Таким чином студенти закріплюють особливості вживання понять: прямо, вздовж, праворуч, ліворуч, через дорогу, біля, між, на розі, на перехресті, напроти. Продовженням теми «Місто» є тема «Транспорт», при вивченні якої доречними будуть активні методики: «Дуель», «П'яте колесо», якими перевіряється і закріплюється вивчена лексика, а також активно використовуємо і згадані вище методи.

Отже, формування комунікативної компетентності іноземних студентів у процесі вивчення української мови має стати провідним завданням, спрямованим на адаптацію іноземних громадян до нового мовно-культурного середовища та підготовку іноземних громадян до навчання у закладах вищої освіти України.